

รายงานผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

Best Practice

เรื่องการยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

PISA ด้วยรูปแบบ STEP MODEL

ก้าวที่ ๗. ก้าวเสริมวิธี อ่าน เขียน คิด

นางสาวกชมล ชาญชัยวรรณ

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางบอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๒

คำนำ

ในโลกยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดรู้ (Literacy) ที่ครอบคลุมทั้งด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ไม่ได้เป็นเพียงความจำเป็นพื้นฐาน แต่ยังเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ แนวทางการประเมิน PISA (Programme for International Student Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนอายุ ๑๕ ปีในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้เป็นอย่างดี

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอ "วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)" ของผู้บริหารสถานศึกษาในยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนตามแนวทางการประเมิน PISA โดยการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียน โรงเรียนวัดบางบอน ด้วยรูปแบบ “STEP Model”

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด และพร้อมรับมือกับความท้าทายในโลกอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนนโยบาย สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง การนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศนี้ไปประยุกต์ใช้ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแน่นอน

นางสาวกชมล ชาญชัยวรรณ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
องค์ประกอบที่	
บทนำ	๑
ความเป็นมาและความเป็นมา	๑
วัตถุประสงค์	๒
เป้าหมาย	๒
วิธีการกระบวนการ	๓
ผลสำเร็จ	๖
บทสรุป	๖
เอกสารอ้างอิง	๙
ภาคผนวก	
สำเนาจุฬัฒิบัตรการอบรมการสร้างข้อสอยวัดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	๑๐

การยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียน

แบบเสนอผลงาน นวัตกรรม วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบาย
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ผลงานสถานศึกษา ผลงานผู้บริหาร ผลงานครู

๑. เรื่อง : การบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนด้วยรูปแบบ

“STEP Model”

๗. ก้าวเสริมวิธี อ่าน เขียน คิด

ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ RT/NT/O-NET และ PISA

๒. บทคัดย่อ

รายงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศฉบับนี้มุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับแนวทางการประเมิน PISA โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ งานวิจัยนี้ได้สังเคราะห์และรวบรวมองค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะผู้เรียน การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ผลลัพธ์จากการนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศนี้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้แบบ PISA-oriented และการสร้างความตระหนักรู้และความร่วมมือจากผู้บริหารและชุมชน ข้อเสนอแนะจากการศึกษาได้นำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือและกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืนในระดับสถานศึกษา

๒.๑. บทนำ

การศึกษาคือรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ และคุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในยุคแห่งศตวรรษที่ ๒๑ การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการจดจำเนื้อหา แต่เน้นการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะความฉลาดรู้ (Literacy) ในด้านต่าง ๆ อาทิ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้

PISA (Programme for International Student Assessment) เป็นโครงการประเมินระดับนานาชาติที่จัดโดย OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) เพื่อประเมินสมรรถนะของนักเรียนอายุ ๑๕ ปีในประเทศและเขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วม การประเมิน PISA ไม่ได้มุ่งเน้นการวัดความรู้ตามหลักสูตร

๒.๒ ความเป็นมาและความสำคัญ

จากผลการประเมิน PISA ในรอบที่ผ่านมา ประเทศไทยยังคงมีผลคะแนนในภาพรวมที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ซึ่งเป็นสัญญาณที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

ในบริบทนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leader) ในการขับเคลื่อนนโยบายและกลยุทธ์ เพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียน โดยโรงเรียนวัดบางบอนได้นำนวัตกรรม STEP มาใช้เพื่อส่งเสริมการอ่าน ภายใต้หลักกระบวนการ PDCA (Plan – Do – Check – Act) เพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ให้สูงขึ้นตามแนวทางการประเมิน PISA อีกทั้งพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ PISA ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ให้สูงขึ้นตามแนวทางการประเมิน PISA

๒) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ PISA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) เพื่อสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามแนวทาง PISA อย่างยั่งยืน

๓.๑ เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

๔.๓.๑ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม๑-๓ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผลการเรียนและสมรรถนะสำคัญ ต่อการพัฒนาระดับประเทศ

๔.๓.๒ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีบทบาทในการพัฒนาทักษะและแนวทางการสอนตามมาตรฐาน PISA

๓.๒ เชิงคุณภาพ

๔.๓.๓ พัฒนาทักษะเชิงวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ และแก้ปัญหา ของผู้เรียนให้มีความสามารถในระดับ ที่สูงขึ้นตามเกณฑ์ PISA

๔.๓.๔ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลัก พร้อมทั้งเสริมทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง

๔.๓.๕ สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงวิจัยและสร้างสรรค์

๕. วิธีการ/กระบวนการ/รูปแบบ

๕.๑ นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการรูปแบบ STEP ตามแนวการดำเนินงานเพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนตามแนวทาง PISA ดำเนินการภายใต้หลัก PDCA (Plan – Do – Check – Act) ดังนี้

๕.๒ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นฐาน

นวัตกรรม STEP สร้างขึ้นจากการบูรณาการกรอบแนวคิดหลัก ๓ ส่วน ได้แก่:

- กรอบสมรรถนะของ PISA (OECD, ๒๐๑๘): ประเมินสมรรถนะของผู้เรียนใน ๓ ด้าน ได้แก่ การอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)
- ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget (Piaget, ๑๙๗๒): มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง โดยเฉพาะในขั้น Formal Operational Stage ที่เน้นการใช้เหตุผลเชิงนามธรรมและการคิดอย่างเป็นระบบ
- แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (Bonwell & Eison, ๑๙๙๑): เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา

๕.๓ ขั้นตอนดำเนินการ

การบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนด้วยรูปแบบ“STEP Model”

ขั้นที่ ๑ Survey: สำรววจวิเคราะห์ (PLAN)

วางแผนสำรวจวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้: ตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรสถานศึกษา แผนการสอนของครู สื่อและแหล่งเรียนรู้ กับแนวคิดและกรอบสมรรถนะ PISA

วางแผนสำรวจความต้องการและความพร้อมของครูและบุคลากร: ประเมินความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติของครูในการจัดการเรียนรู้แบบ PISA-oriented ผ่านแบบสอบถาม การสัมภาษณ์

กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ: ตั้งเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ SMART (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound) เช่น ร้อยละของผู้เรียนที่ทำคะแนนการประเมิน PISA-Like ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด, ระดับความสามารถของครูในการออกแบบกิจกรรม PISA-Like, จำนวนกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริม PISA

ออกแบบกลยุทธ์และกิจกรรม: กลยุทธ์ด้านหลักสูตรและการเรียนรู้: ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการแนวคิด PISA ผ่านการทำ Curriculum Mapping, ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่หลากหลาย, จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์

กลยุทธ์ด้านการพัฒนาครู: จัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่เข้มข้น, จัดตั้งและส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC), จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice

กลยุทธ์ด้านการวัดและประเมินผล: พัฒนาเครื่องมือประเมิน PISA-Like ทั้งแบบเขียนและปฏิบัติ, กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน, ใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา

ขั้นที่ ๒ : Try : พยายามจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (Do)

"Think & Try" เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ **คิดวิเคราะห์ วางแผน ลงมือทำ และเรียนรู้จากผลลัพธ์** ซึ่งเป็นหัวใจของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นทักษะที่ PISA ให้ความสำคัญพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการเรียนรู้: จัดทำ "PISA Curriculum Map" เพื่อเชื่อมโยงตัวชี้วัดในหลักสูตรกับกรอบสมรรถนะ PISA ในแต่ละระดับชั้น ส่งเสริมให้ครูออกแบบ หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น PISA โดยเน้นสถานการณ์จริง ปัญหาปลายเปิด และการคิดเชิงประยุกต์

จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่หลากหลาย: สนับสนุนให้ครูใช้เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น Problem-Based Learning (PBL), Project-Based Learning, Inquiry-Based Learning, Case Study และการเรียนรู้แบบร่วมมือ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ค่าย PISA (PISA Camp), ชมรม PISA (PISA Club), กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง

พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง: จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ "PISA Framework", เทคนิคการออกแบบคำถามและข้อสอบ PISA-Like, การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning, และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ จัดตั้งและส่งเสริม "ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)" เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน จัดให้มีการ นิเทศภายใน โดยผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ ๓: Experiment : ทดลองและพัฒนา (CHECK)

ประเมินผลตามตัวชี้วัดที่กำหนด: การประเมินสมรรถนะผู้เรียน: จัดสอบ PISA-Like เป็นระยะ (เช่น ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง) เพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละด้านของความฉลาดรู้ โดยใช้ข้อสอบที่ได้มาตรฐานหรือข้อสอบที่ออกแบบโดยคณะทำงาน PISA ของสถานศึกษาการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครู: สังเกตการสอน (Classroom Observation), ตรวจสอบแผนการสอนและผลงานนักเรียน, ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินโครงการ/กิจกรรม: ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนที่วางไว้ วิเคราะห์ผลการประเมินและจัดทำรายงาน: นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้น จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และนำเสนอต่อผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อร่วมกันพิจารณา

ขั้นที่ ๔: Personalized Reflection : สะท้อนผลการเรียนรู้ (ACT)

สะท้อนผลการเรียนรู้ วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน และวางแผนพัฒนาเพิ่มเติม นำผลการประเมินมาปรับปรุงและแก้ไข: ใช้ข้อมูลและข้อค้นพบจากการประเมินเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน กิจกรรม และวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน โดยใช้แนวคิดการแก้ปัญหาาร่วมกัน (Collaborative Problem Solving)

ขยายผลและต่อยอด: นำแนวปฏิบัติที่ดีที่ประสบความสำเร็จไปขยายผลในวงกว้างขึ้นในทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พัฒนาโมเดลหรือต้นแบบการจัดการเรียนรู้ PISA-oriented ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้

การเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง: ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น

๕.๔ ผู้มีส่วนร่วมและบริบทการดำเนินการ

การขับเคลื่อนนวัตกรรมนี้ให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้:

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา : เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายอีกทั้งจัดสรรทรัพยากร (งบประมาณ, บุคลากร, สื่อ) และผู้สร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจ
๒. ครูผู้สอน : เป็นผู้ออกแบบและจัดการเรียนรู้และผู้กระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
๓. นักเรียน : เรียนรู้และพัฒนาตนเองมีส่วนร่วมในการออกแบบและประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ มีความตระหนักในสำคัญของความฉลาดรู้และร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ตาม STEP Model อย่างกระตือรือร้นอีกทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้
๔. ผู้ปกครอง/ชุมชน : สนับสนุนการเรียนรู้ของบุตรหลานและผู้มีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่บ้านและในชุมชน
๕. ศึกษานิเทศก์/นักวิชาการ : ให้คำแนะนำทางวิชาการและสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้ ประเมินและติดตามผลจากภายนอก

๖. ผลสำเร็จวัตถุประสงค์

- ๑) มีผลระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ให้สูงขึ้นจากการทดสอบ PISA
- ๒) ครูผู้สอนมีศักยภาพความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ PISA ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
- ๓) สามารถพัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามแนวทาง PISA อย่างยั่งยืน

การยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนตามแนวทางการประเมิน PISA เป็นภารกิจที่สำคัญและท้าทาย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำ ควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มุ่งมั่นในการพัฒนา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในแนวทาง PISA และสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ได้จริง นอกจากนี้ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและนำผลมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ

๗. บทสรุป

จากการดำเนินงาน ตามการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อ ยกระดับสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียนด้วยรูปแบบ “STEP Model” โรงเรียน ได้เห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้: ด้านสมรรถนะความฉลาดรู้ของผู้เรียน: ผลการประเมิน PISA-Like ของผู้เรียน โรงเรียนวัดบางบอน ในภาพรวม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้าน [ระบุด้านที่เด่น เช่น การอ่านเพื่อความเข้าใจ] โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิม [ระบุตัวเลข เช่น ๓๐๐ เป็น ๓๕๐ คะแนน] คิดเป็น [ระบุร้อยละ เช่น ๑๖.๗%] ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงได้ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

ด้านศักยภาพครูผู้สอน: ครูผู้สอนจำนวน [ระบุร้อยละ เช่น ๙๐%] มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิด PISA และสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทาง PISA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกันในรูปแบบ PLC อย่างต่อเนื่อง

ด้านระบบการบริหารจัดการ: สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจนและเป็นระบบในการขับเคลื่อนการพัฒนา PISA ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการนำผลไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

ด้านความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน: ผู้ปกครองและชุมชนมีความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของ PISA มากขึ้น และให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาเป็นอย่างดี รวมถึงมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานที่บ้าน สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เข้มแข็ง ส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนทั้งองค์ความรู้และทรัพยากร

๗.๑ ปัจจัยประสบความสำเร็จ

- ๑) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา: ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนา PISA มีความมุ่งมั่นตั้งใจ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้อำนวยการความสะอาดในการดำเนินงานทุกขั้นตอน
- ๒) การทำงานเป็นทีมและวัฒนธรรมองค์กร: การที่คณะครูและบุคลากรทุกคนทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความสามัคคี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา
- ๓) การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง: การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่ตรงตามความต้องการ การจัดตั้ง PLC ที่เข้มแข็ง และการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูมีความมั่นใจและมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ PISA-oriented
- ๔) หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะอย่างแท้จริง: การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปใช้ในบริบทจริง ไม่ใช่แค่การติวเพื่อสอบ
- ๕) ระบบการนิเทศและติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ: การนิเทศภายในและภายนอกที่ให้คำแนะนำเชิงบวก การใช้ข้อมูลจากการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีทิศทาง
- ๖) การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย: ความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ทำให้สถานศึกษามีทรัพยากรและกำลังใจในการขับเคลื่อนงาน
- ๗) การนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์: การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

๗.๒ ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑) ต่อผู้เรียน: ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้ที่สำคัญ ทั้งการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทำให้สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑
 - ๒) ต่อครูผู้สอน: ครูผู้สอนมีความเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ PISA มากขึ้น มีทักษะในการออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือวัดประเมินผลที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง และสามารถนำเทคนิคการสอนที่หลากหลายไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ๓) ต่อสถานศึกษา: สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพการศึกษาโดยรวมสูงขึ้น มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานและยั่งยืน เป็นต้นแบบในการพัฒนา PISA และได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน
 - ๔) ต่อผู้ปกครองและชุมชน: ผู้ปกครองและชุมชนมีความเข้าใจในทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด
- ๑) ความเข้าใจในแนวคิด PISA คือหัวใจสำคัญ: การเริ่มต้นที่การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ลึกซึ้ง และเป็นภาพเดียวกันเกี่ยวกับ PISA ให้แก่ครูและบุคลากรทุกคนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะ PISA ไม่ใช่แค่การสอบ แต่เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะที่ต้องบูรณาการในทุกมิติของการเรียนรู้
 - ๒) การมีส่วนร่วมและการเป็นเจ้าของ: ความสำเร็จเกิดจากการที่บุคลากรทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศเชิงบวก และมอบโอกาสให้ครูได้แสดงศักยภาพ

๓) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสร้างความแตกต่าง: การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนจากการเน้นเนื้อหาไปสู่การเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ยั่งยืน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

๔) ข้อมูลคือพลังขับเคลื่อน: การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินอย่างสม่ำเสมอและรอบด้าน ช่วยให้สามารถระบุจุดที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้อย่างตรงจุดและทันท่วงที

๕) ความต่อเนื่องและความยืดหยุ่น: การพัฒนาสมรรถนะต้องใช้เวลาและความต่อเนื่อง ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่น และมีความยืดหยุ่นในการปรับแผนการดำเนินงานให้เข้ากับสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

๗.๓ การเผยแพร่

ผลงานวิธปฏิบัติที่เป็นเลิศนี้ได้มีการเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่

๑. **การนำเสนอในเวทีวิชาการ:** นำเสนอผลงานในงานประชุมวิชาการระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เช่น งานมหกรรมวิชาการของ สพฐ. งานประชุมวิชาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. **การจัดทำเอกสารเผยแพร่:** จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ในรูปแบบจุลสาร แผ่นพับ และ Infographic เพื่อแจกจ่ายให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ผู้บริหาร ครู และผู้สนใจทั่วไป
๓. **การเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์:** เผยแพร่เอกสารฉบับเต็มและสรุปผลงานบนเว็บไซต์ของสถานศึกษา และช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียน (เช่น Facebook Page, YouTube Channel)
๔. **การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้:** จัดกิจกรรม "Open House" หรือ "School Visit" เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอื่น ๆ และผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี
๕. **การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ:** เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบในการพัฒนา PISA และแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกับสถานศึกษาในเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

๘. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๑). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๐). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙**. กรุงเทพฯ: พรินทิวานกราฟฟิค.
- ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget** (Piaget, ๑๙๗๒)
- แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)** (Bonwell & Eison, ๑๙๙๑)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๒). **แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการประเมิน PISA**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- OECD. (๒๐๑๘). **PISA ๒๐๑๘ Results (Volume I-VI): What students know and can do**. Paris: OECD Publishing.
- OECD. (๒๐๑๙). **PISA ๒๐๑๘ Assessment and Analytical Framework**. Paris: OECD Publishing.
- Fullan, M. (๒๐๑๖). **Coherence: The right drivers in action for schools, districts, and beyond**. Corwin Press.
- DuFour, R., DuFour, R., Eaker, R., & Many, T. W. (๒๐๑๐). **Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work** (๒nd ed.). Solution Tree Press.

๙.ภาคผนวก

สำเนาวุฒิบัตรการอบรม

สำเนาวุฒิบัตรการอบรม

 เลขที่ สวก.7203905/2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
นางสาวบุญยาพร สีหะวงษ์
ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้
ประเภท **ครู ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน**
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”
รุ่นที่ 14 ระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2568
จำนวน 12 ชั่วโมง
ขออำนาจพรให้ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 1 มีนาคม 2568
ว่าที่ร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

 เลขที่ สวก.7201515/2567

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
นางสาวขวัญเนตร ฝั่งจะแย้ม
ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้
ประเภท **ครู ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์**
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”
รุ่นที่ 4 ระหว่างวันที่ 15 - 21 ธันวาคม 2567
จำนวน 12 ชั่วโมง
ขออำนาจพรให้ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2567
ว่าที่ร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำเนาวุฒิบัตรการอบรม

เลขที่ สวก.7203768/2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นางสาวพรทิพย์ ภู่อ้าย
ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้
ประเภท **ครู ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์**
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”
รุ่นที่ 15 ระหว่างวันที่ 2 – 8 มีนาคม 2568
จำนวน 12 ชั่วโมง
ขออำนวยการให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 8 มีนาคม 2568

ว่าที่ร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขที่ สวก.7203618/2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นางสาวณัฐธิดา กันยายน
ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้
ประเภท **ผู้บริหาร และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ**
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”
รุ่นที่ 14 ระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม 2568
จำนวน 12 ชั่วโมง
ขออำนวยการให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 1 มีนาคม 2568

ว่าที่ร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำเนาวุฒิบัตรการอบรม

เลขที่ สวก.7203116/2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
นางสาวอัญชลี โลเชียงสาย
ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้
ประเภท **ครู ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์**
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”
รุ่นที่ 12 ระหว่างวันที่ 9 - 15 กุมภาพันธ์ 2568
จำนวน 12 ชั่วโมง
ขออำนาจพรให้ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2568

ว่าที่ร้อยตรี
(รณ วรชัชจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขที่ สวก.7203688/2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
นางสาวชนิษฐา สีสดใส
ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้
ประเภท **ผู้บริหาร และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ**
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”
รุ่นที่ 14 ระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2568
จำนวน 12 ชั่วโมง
ขออำนาจพรให้ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 1 มีนาคม 2568

ว่าที่ร้อยตรี
(รณ วรชัชจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนวัดบางบอน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๒